

Skoler og skolearkivalier

Danske Slægtsforskere Sydfyn
den 6. marts 2025
ved Hans Peter Poulsen

Skoler og skolearkivalier

- Træk af skolens og skolevæsenets historie
- Børn, degne, skoleholdere, lærere
- Undervisningen
- Arkivalierne
- Et eksempel

Hvem er jeg

- Hans Peter Poulsen
- Slægtsforsker siden årtusindskiftet
- Underviser og foredragsholder

Eskær Skole i Den fynske Landsby

Eskær Skole i Den fynske Landsby

Museum Nordsjælland, Gilleleje

De ældste skoler

- Middelalder: Katolske klosterskoler

De ældste skoler

- Middelalder: Katolske klosterscholer
- Efter reformationen: Kirkeordinansen 1539
 - <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/kirkeordinansen-14-juni-1539/#o22>
 - I hver købstad netop én latinskole, opdelt i klasser
 - Børn fra landsbyerne skal søge denne skole

Det tridie er Scholerne.

At der tilskickis gode bequemme Scholemestere vdi
Kiøbstederne oc smaa Steder, huilcke med rett skickelig-
hed kunde op lære wngdommen vdi alle maade.

Skoler for adel og borger

- **Herlufsholm, fra 1565 (Herluf Trolle)**
 - Benediktinerkloster fra 1135
 - Skole fra 1565, oprettet af Herluf Trolle
 - <https://trap.lex.dk/Herlufsholm>
- **Sorø Akademi, fra 1585**
 - Cistercienserkloster fra 1162
 - Kostskole fra 1582, oprettet af Frederik 2.
 - <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/soroe>
 - https://lex.dk/Sor%C3%B8_Akademi

Latinskoler

- Hovedformål: At uddanne vordende præster
 - 1537 - 1805: Den lutherske kirkeskole
 - Fra 1630: studentereksamen på universitetet
 - 1805 - 1903: Den humanistiske embedsmandsskole
 - Græsk og latin, dansk, tysk, fransk, historie, geografi, matematik og naturlære
 - Fra 1850: Studentereksamen på latinskolen
 - Fra 1903: erstattet af gymnasieskolerne
 - <https://lex.dk/latinskole>

Latinskolen i Skælskør 1537-1739

Latinskoler omkr. 1600

Skolegang i 1600-tallet

- **Gårdmandssønnen Niels Hansen**
 - Født i Sørbymagle 1659
 - Et års undervisning hos præstens privatlærer
 - 16 uger hos en anden gårdmands skolemester
 - ½ år i skole i Slagelse
 - Undervisning afsluttet i en nærliggende landsby

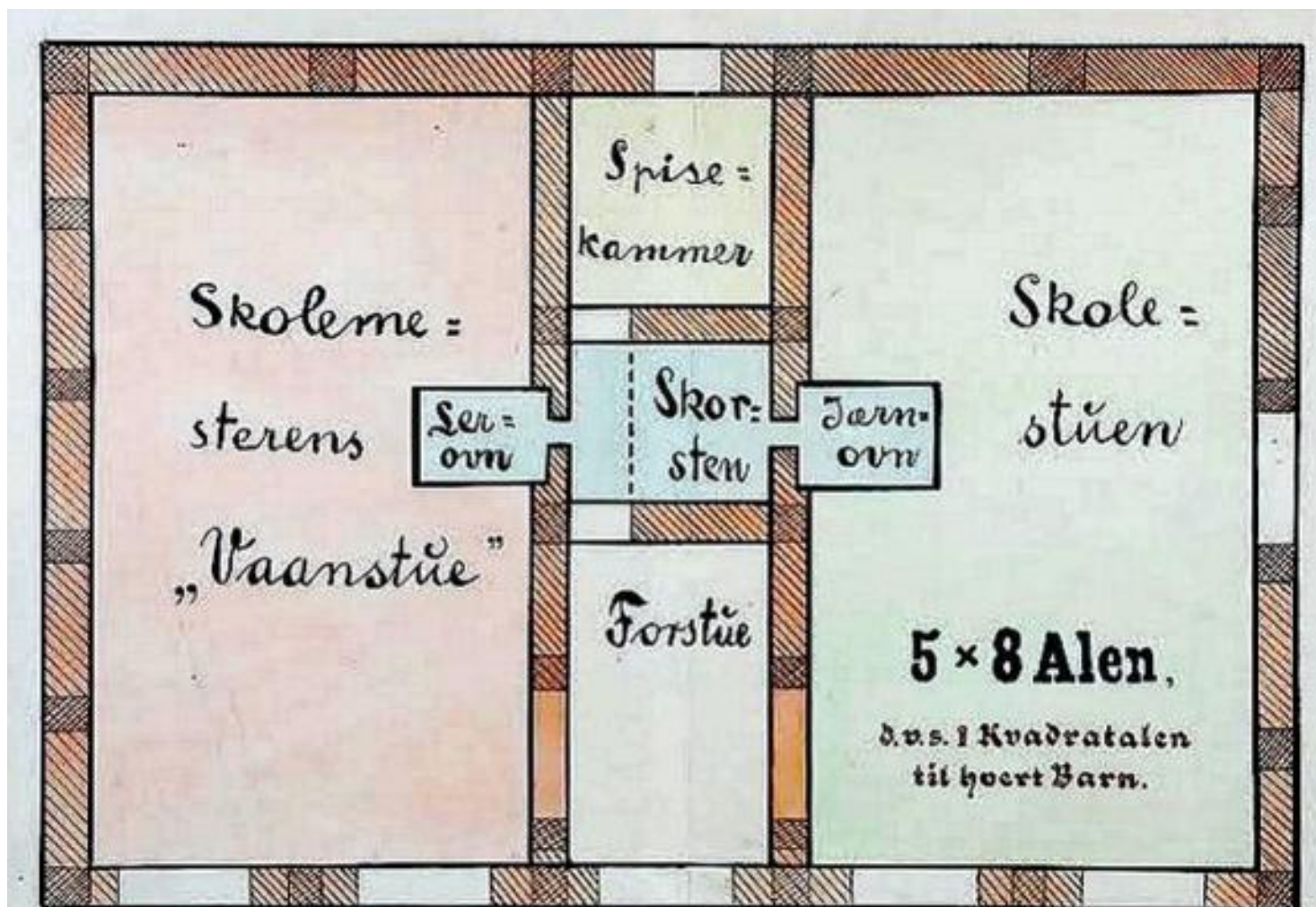
Prinse- og prinsesseskoler

- Prins Carl og Prinsesse Sophie Hedevig, Søskende til Frederik IV
- Skoler for almuen, fra 1719
 - http://www.thorshoj.dk/skolerne_paa_godserne.HTM
- Godser
 - Dronninglund
 - Jægerspris
 - Vemmetofte

Prins Carls skole i Store Torøje

Prins Carls skole i Store Torøje

Prins Carls Skole i Store Torøje,
opført 1719, brugt som Skolehus indtil 1830.

Rytterskoler

- Fra 1721
 - Den første af 240 rytterskoler oprettes
 - Barn af pietismen
- Undervisningspligt
 - Piger og drenge fra 5 år til konfirmationsalder
 - Undervisning i læsning gratis
- Fag:
 - Læsning (obligatorisk)
 - Skrivning (frivillig)
 - Regning (frivillig)

Rytterdistrikter

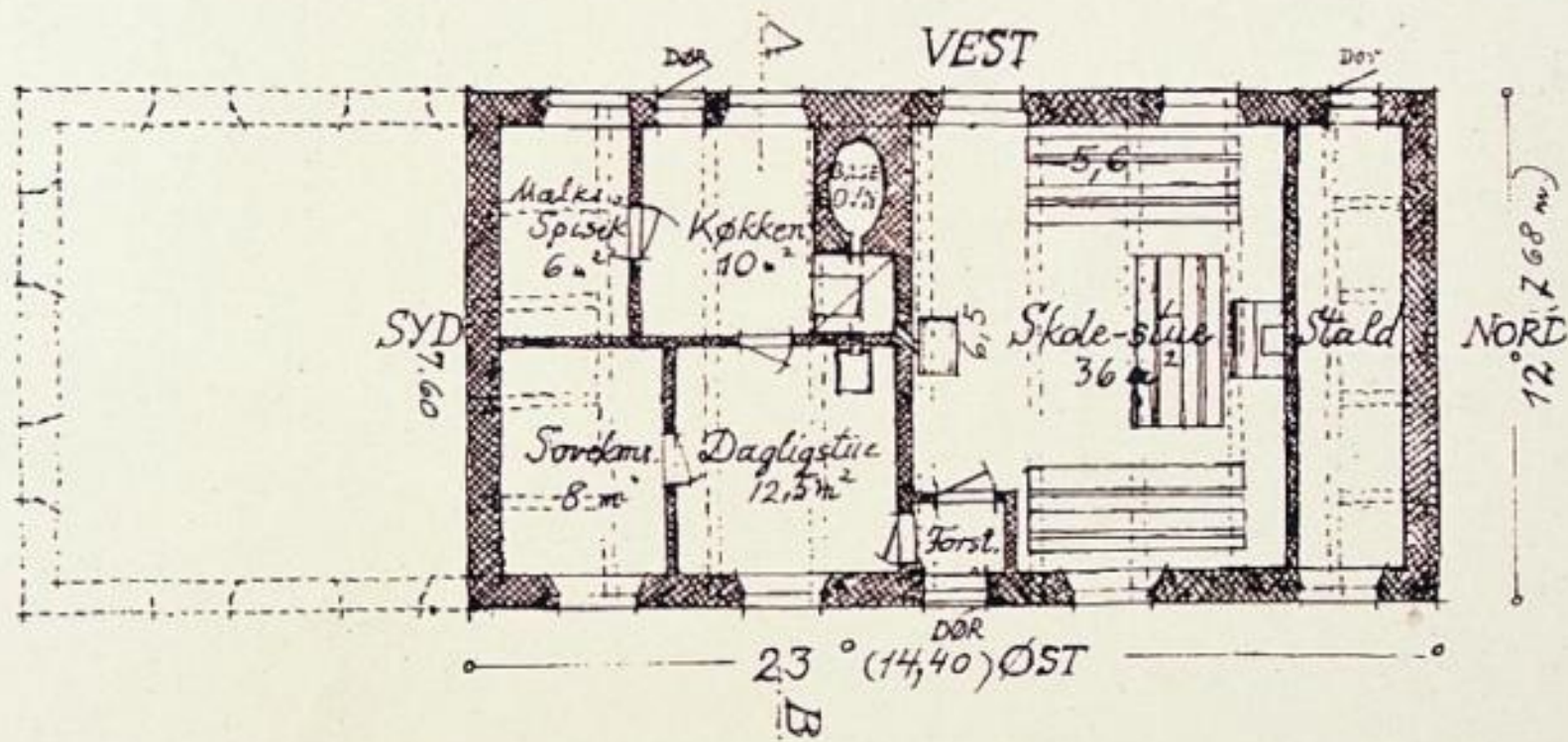

Rytterskoler

ØSTSIDE

Rytterskolen i Lille Heddinge

Rytterskolen i Hvidovre

Almueskolen

- **1736: Konfirmationen indføres**
 - Børnene skal kunne læse
 - Indberetning om skolerne: Der mangler 700 skoler på landsplan
- **1739: Forordning om almueskoler**
 - ”Alle, endog de fattigste børn” skal undervises i at læse, skrive og regne
 - Hvem skal betale? Godsejeren og forældrene.
 - Hvem skal undervise? Præst og degn.
 - Latinskoler omdannes til almueskoler
 - Danmarkshistorien.dk: [Skoler og undervisning før 1814](#)

1778.

Waldmanns Skolegang
Siemsing Skole.

Her for skrifte her vordt Saaltes.

Stedets Navn	Bevrettes Navn	De vnges Navn	Alder	Skolegangs Tid	
Qvistrup -	h. Kitmester	1 Arny Kristen	9aar	10 Uger	5 Uger
Balle -	Mons. Kusbæk	1 Arny Niels	16 -	3 -	2 -
		1 Son Niels	8 -	2 -	3 -
		1 Pater Kirsten	17 -	3 -	5 -
		1 Hito Ellen	10 -	2 -	3 -
Moustgaard	Poul Anders:	1 Son Niels	12 -	6 -	5 -
		1 Hito Kristen	11 -	6 -	5 -
Holmgaard	Peder Kristen	1 Sign Anna	13 -	4 -	4 -
Hindballe	Ple. Christoff:	1 Peder Jacob	7	14 -	5

Latinskoler efter 1739

Almueskolen

- 1739 – Forordningen begrænset effekt
- 1789 – Den store skolekommision
 - Ny indberetning 1789
 - Danmarkshistorien.dk:
[Skole og undervisning efter 1814](#)
 - Almueskoler oprettes på landet og i købstæderne
 - Undervisningspligt
 - Piger og drenge fra 7 år til konfirmationsalder
 - Skoledistrikter – omgangsskoler
 - Fag: religion, skrivning, regning, læsning og evt. Gymnastik

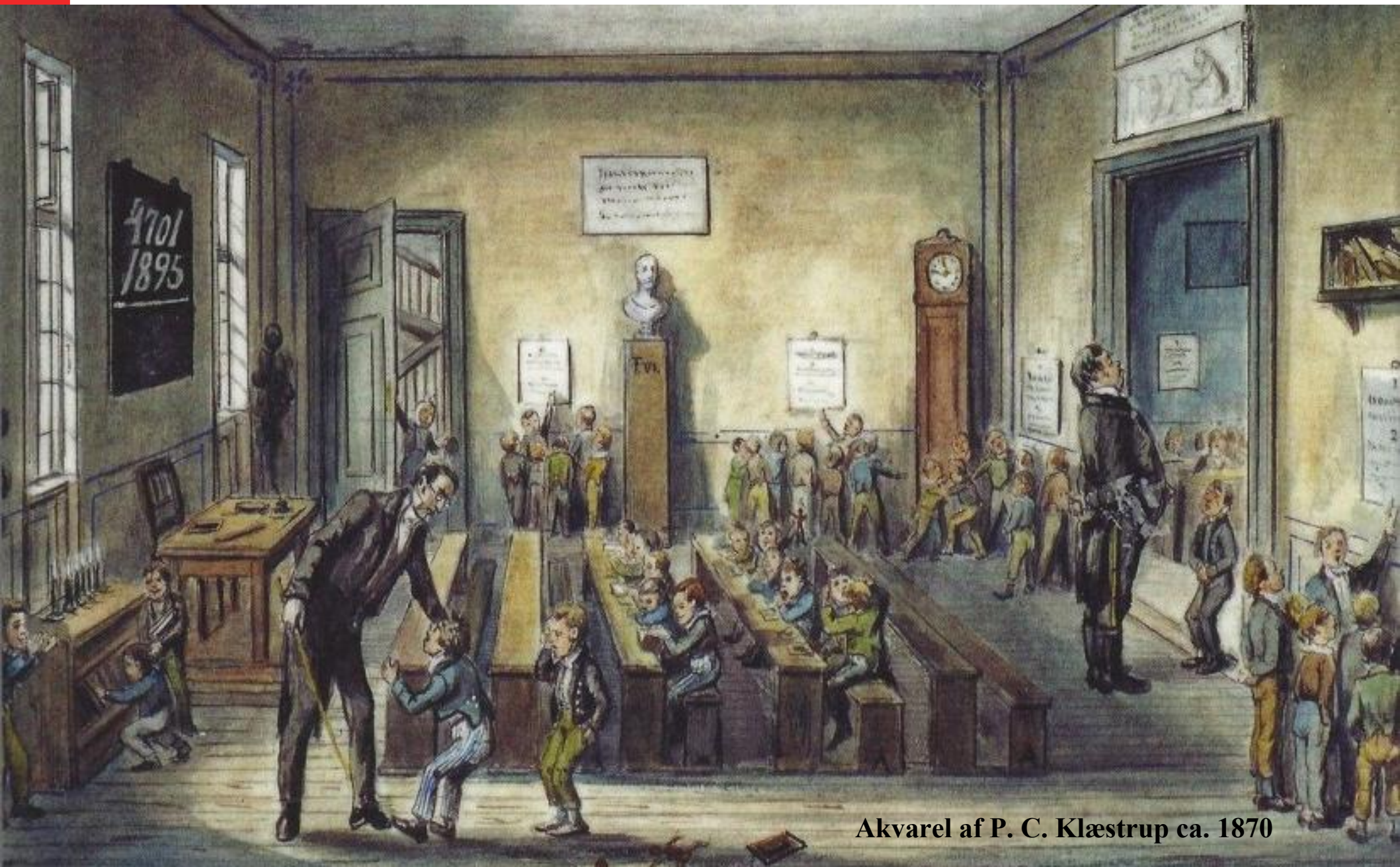
Almueskolen fra 1814

- Almueskoler oprettes på landet og i købstæderne
- Undervisningspligt
 - Piger og drenge fra 7 år til konfirmationsalder
- Skoledistrikter – omgangsskoler
- Fag: religion, skrivning, regning, læsning og evt. Gymnastik
- <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/skole-og-undervisning-1814-2014>

Den indbyrdes undervisning

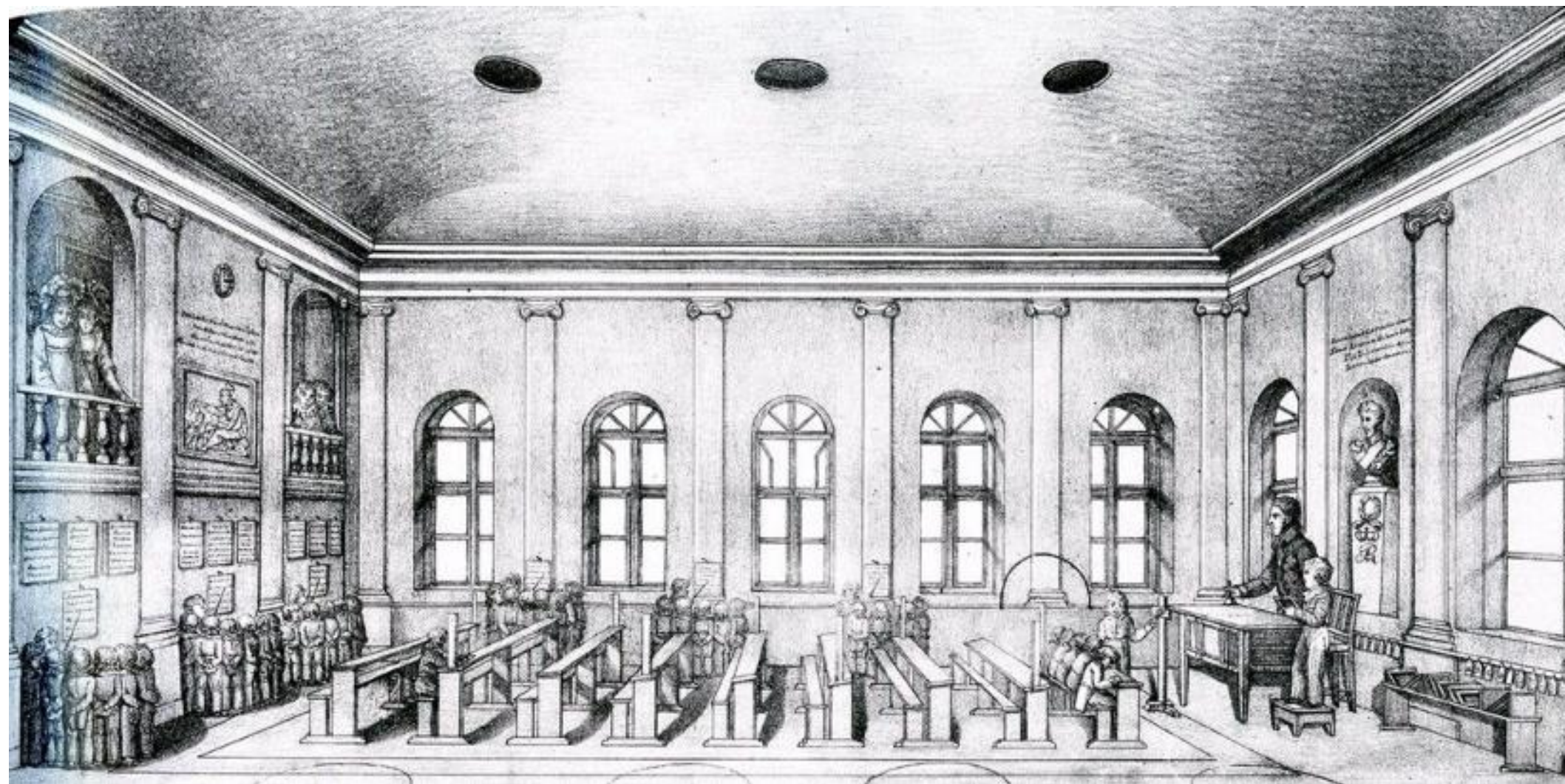
- 1820'erne
 - Lærermangel
 - Den lancasterske skole
- En enkelt lærer underviser 100 børn
- Børnene opdeles i grupper
- En elev fra hver gruppe underviser de øvrige
- Tabeller ophængt på væggen
- Stram, næsten militærisk disciplin

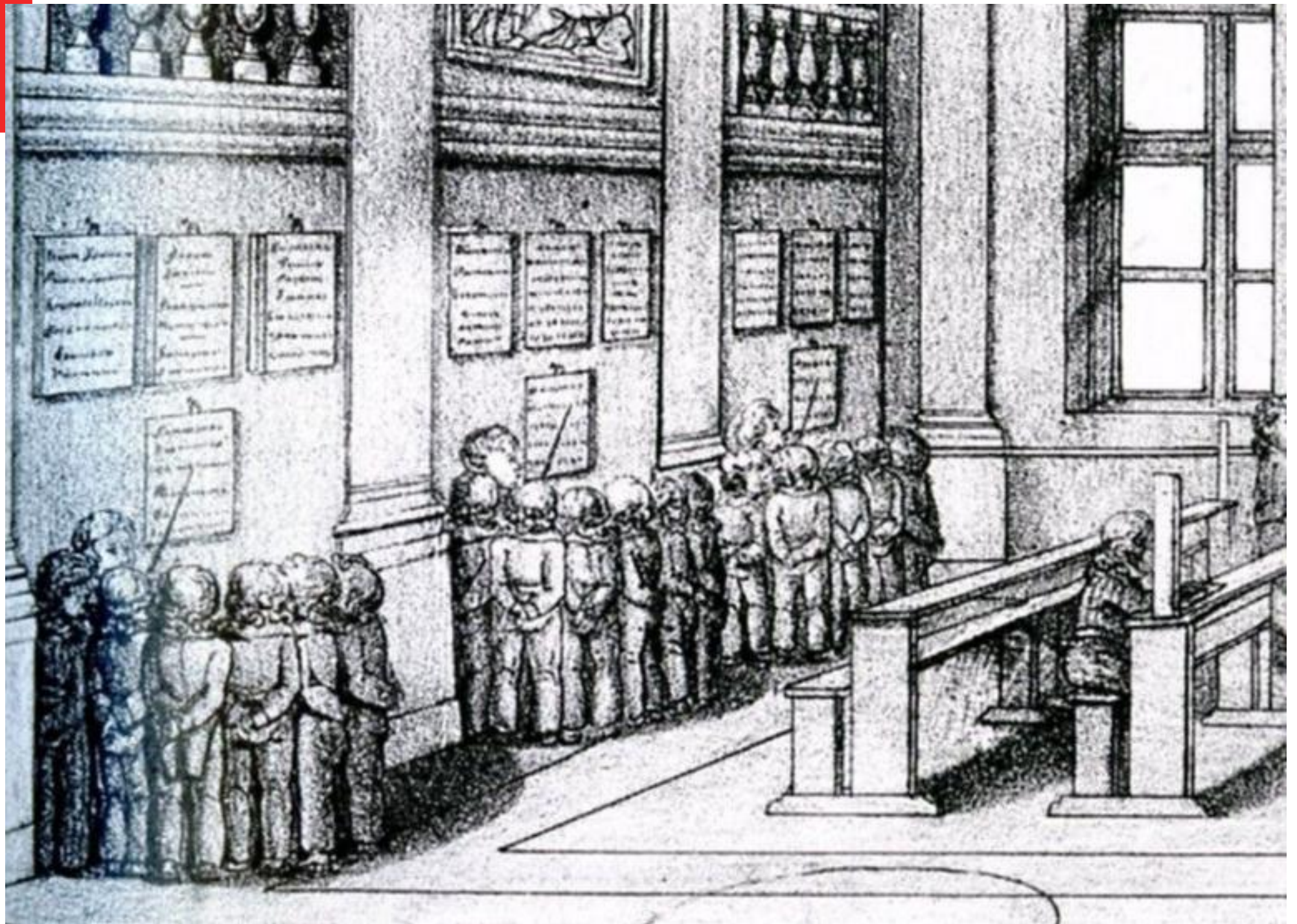
Den indbyrdes undervisning

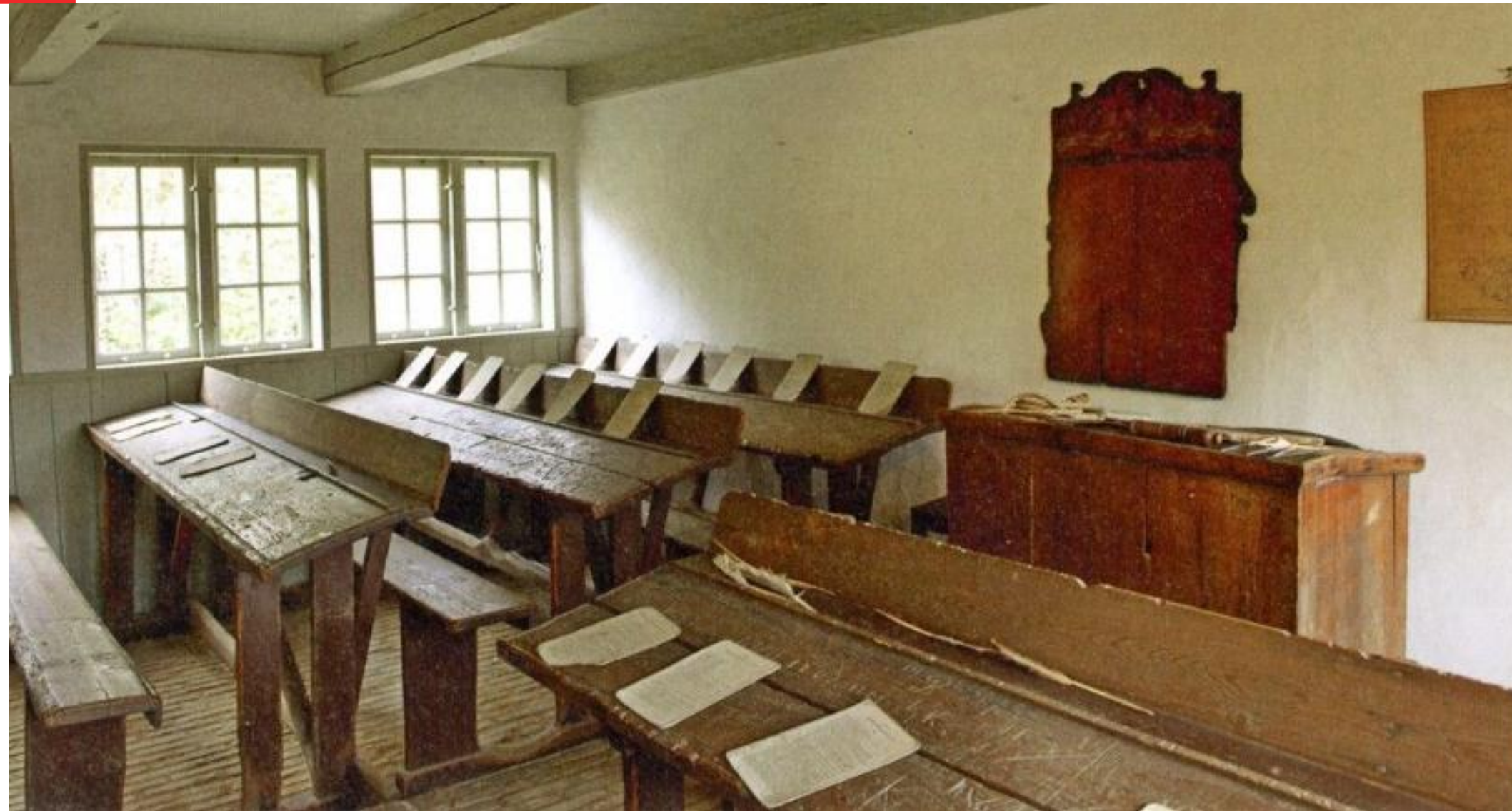
Akvarel af P. C. Klæstrup ca. 1870

Den indbyrdes undervisning

Kertemindes Skole, Den Gamle By

Plan for indbyrdes undervisning

1829. November 24de, 26de, 28de.

Andres sag.	Kærj. inddeling	Lippjara.			Flavaar	Sjögla Læbel i Sjogaa	Cruun.
		24 ^{de}	26 ^{de}	28 ^{de}			
Læseskole Lippjara	Nuuvell. 1.	15	15	15	3. 24.	3	Sjögla 4.
	— 2.			23	13. 25.	6.	1. Samfund d. 24 ^{de}
	— 3.	23	23	11	21. 8.	12	N ^o 13 - 17
	— 4.				27. 15.		— 25 - 17
	— 5.	11	11.	2	20. 10.	15.	— 8 - 17
	— 6.				23. 14.		— 27
	— 7.	12	12	12	22.	23.	— 14
	— 8.	9.	9.		2.	31.	— 17 - 17
	— 9.				9.		— 7.
	— 10.				4.	48.	
L. Sjögla	1.				17. 11. 12.		1. Samfund d. 26 ^{de}
	2.				6. 7.	79.	N ^o 13 - 17

Regneskole

Skriveskole

Regneskole	Uddrag 1.	3. 24. 27. 25. 15	— 8-100.
	2.	11. 13. 21. - 11.	— 27
	Løst opgave	8. 20. 10. - 12	— 14
	"	23. 1. - - 18.	— 17-100.
	"	14.	— 1
	Nu Indkomst. 2.	2.	37.
	"	22.	39.
	Indkomst 2.	9.	66.
	"	6.	47.
	"	4.	52.
	+ i udbr. 2.	12.	67.
	X	17.	— 1
	"	7.	95.
Skriveskole	Løst opgave	24. 13. 25. 3.	
	1.	27. 15.	
	2.	8. 20. 10. 21.	
	4.	23. 14.	
	Løst opgave 1	22.	
	Løst opgave 2.	1.	
	Løst opgave 3.	2.	
	4.	11.	
	Nu Indkomst	4.	
	Løst opgave	12. 6. 9. 17.	
	"	7.	

Eksamensprotokol, Korsør Skole 1814

December

		Andelige			Boglovene			Hvisning			Eksamen			Færdig		
		1-10.	12-14.	19-21	1-10.	12-14.	19-21.	1-10.	12-14.	19-21.	1-3. 5-10.	12-14.	19-21	1-3. 5-10	12-14.	
1	Anders Andersen	ly	my	my ^o	my	my	my	my	my	my	g+	g+	g	my	g+	
2	Carl Knieriem	my ^o	my ^o	g ^o	my	my	my	my	my	my	g+	g+	my	my	my	
3	Hans Bergvendsen	my ^o	g	g	my ^o	my	my	g+	my ^o	my ^o	my ^o	g+	g+	my	g+	
4	Jens Jensen	my	my ^o	g	my ^o	my ^o	my ^o	g+	g+	g+	g	g ^o	g+		my	
5	Niels Larsen	ly	ly	g	g+	g+	g+	g+	my ^o	my ^o	g	g ^o	g+	ly	my ^o	
6	Christian Møller	g+	g	g ^o	g	g	g	my	my	my	g ^o	md.	ly	ly	g	
7	Mads Caspersen	ly	g ^o	g	g ^o	g ^o	g ^o	my	my	my		ly	g	g ^o	g+	
8	Lars Jacobson	ly	g	ly	ly	g ^o	g ^o	ly	ly	ly	my ^o	md.	ly	g ^o	g+	
9	Anders Thuse	g ^o	g ^o	g	ly	g ^o	g ^o	ly	ly	ly	g+	g	md.	g+	g ^o	
10	Peter Thuse	g ^o	g ^o	g	ly	g ^o	g ^o	ly	ly	ly	g+	g	g+	my	my	
11	Anders Pedersen	ly	ly	ly ^o	ly	g ^o	g ^o	g ^o	g ^o	g ^o	g+	ly	g+	ly	my ^o	

Ligte
Skolemulkter

Løse af Børn af 1 Klasse som har fejlet Skole i
Januar Maaned 1836

Forældrene Navn	Børn No	Børnens Navn	Lejende Pag	Omstænding	Målt
Mads Peter Nielsen	7	Christophus Petersen	2 x	— — —	Skole — 6
Hans Hans Christensen	9	Anders Hansen	4 x	— — —	Skole . . 12
Madam Lange	15	Georg G. Lange	10 x	den 6te Pag. med sig	Skole 12
Adulmay Corvels Søn	37	Christian P. Corvel	2 x	— — —	Skole . . 6
Kapt. Frederik Nielsen	39	Frederik A. Nielsen	3 x	— — —	Skole . . 9
Pagl. Anders Hansen Hatcheborg	88	Malene Andersdatter	9 x	den 6te Pag. med sig den 7de Pag. med sig den 8de Pag. med sig	Skole 9

T. 386

Kjøbstyret den 7 Februar 1836

Hansen

Biskoppen på visitats

Visitats Touren

den 7de Mæned 1790.

N° 1, Hammerum
Herred.

Den 7de July blev holdt Visitats i Thast. Kirke. - Sogner
Præsten Hr. Hans Bruun, nu frem og udsædlig Mand
gæstede sig om Aft. 15-8, og viste Birkgaardens Mand
sind, som Durslyndighed for og Gledsel hans Birkgaard
den unge Lærer, der mange mal og oprindelig forfatter
nå den sin Lære Extract, som jeg selv har gæstet i den
forfatteren Visitats, så jeg selv jeg til Bivind. Menne
den nu har god Lære, som Christian Møller og
sind og til Catechisation og Ungdommens Lærere
ning. Den var ingen Klage mellem den Lærere alle
Menne Lærere.

Karakterbog 1849

CHARACTERBOG

for

Veronique. Bölling.

i Henseende til hendes Flid og Opførsel.

Kjøbenhavn.

Faaes i H. J. Bing & Søns Udsalg,
Hjørnet af Kronprindsensgade og Pilestræde Nr. 81.

Trykt hos S. Trier.

Fra d. 1ste til d. 7de Decbr.

Religion								
Dansk								
Dansk Stil	ig							
Skjønkrivning	ig							
Tavlerregning	ig	ig	ig	ig	ig	ig	ig	
Hovedregning	ig							
Historie	ig							
Geographie	ig	ig						
Naturhistorie								
Tydske		ig	ig					
Tydske Stil		ig	ig					
Fransk		ig	ig	ig	ig	ig	ig	
Fransk Stil	ig	ig	ig	ig	ig	ig	ig	
Engelsk		ig	ig	ig	ig	ig	ig	
Tegning		ig	ig	ig	ig	ig	ig	
Fransk Broderie	ig	ig	ig	ig	ig	ig	ig	
Tamborin								
Syning					ig	ig	ig	
Strikning								
Navneklud								
Sædelighed								

Marens skudsmålsbog, 1833

20 Rigsbankstilling Sols.
 Skifter 1833. Falkenskiold.

Denne Bog autoriseres til Skudsmaal for

Maren Christen Sæther

af
 Mathias Pige Tiurenthall Saga

blev født den 12te Februar 1819, hvor hun fødtes
 Løjtnant K. H. Sæther og Hustru.
 Bættendate af 7de September for Tiurenthall
 den 7de Juni 1819. Hun er fødtes af
 Molen den 22de October 1833. til Forbrøderne
 til Confirmation, og følgende helligste
 gunstfulde Karakterer:
 1. Religion uoplyst. 2. Bog- og Brevlæsning
 uoplyst. 3. Almuensgjældig Tænder
 god uoplyst. 4. Drivning god. 5. Arbejde
 uoplyst. 6. Dany god. 7. Bøffar
 god meget god.

Tiurenthall Pige Mathias Pige
 den 12te Novbr. 1833.
 Mathias Pige Tiurenthall Saga

Maren Christen Sæther blev anført af
 i Skudsmålsbogen den 12te Novbr. 1833
 i Skudsmålsbogen, og var den 12te Novbr.

Religion	nogenledes
Bog- og skriftlæsning	nogenledes
Almennyttige kundskaber	nogenledes
Skrivning	god
Regning	temmelig god
Sang	god
Opførsel	meget god

Birte Sophies skudsmålsbog, 1851

autoriseret til Brug

for

Birte Sophie Carstensen

i Vester Kirke, Thi...

Kirkeens Kola med Gudsordene fordeles
godt for Boglæsning, Religion, Skriftlæsning,

og meget godt
for Bøgenes og alle andre
med Bogen og alle andre
og for alle andre

Religion	særdeles godt
Boglæsning, Skriftlæsning	særdeles godt
Retskrivning	særdeles godt
Skrivning	meget godt
Hun kan regne Regula de tri med brøk	
Hun har lært Fædrenelandets Geografi og Europas almindelige Geografi og Fædrenelandets historie	

-
- Karakterbøger i Rigsarkivet
 - Søg karakterb, Periode til 1900
 - Mange skudsmålsbøger i Rigsarkivet
 - Søg skudsmålsb, Periode til 1900

Realskoler

- Fra 1787
 - Undervisning i “realfag”:
 - Nyere sprog
 - Matematik
 - Praktiske fag
 - 1830'erne: “Hvor skal jeg sætte min søn i skole, når han ikke vil studere?”
 - Nedlagte latinskoler bliver til realskoler
 - 1855: Realeksamen
 - 1881: Præliminæreksamen

Skolelærere før 1814

- 1739: Første skolelov
 - ingen læreruddannelse
- 1753: Balthasar Petersens "Lærerinstitut"
 - Første præstegårdsseminarium
 - Fra 1788: Tønder Seminarium
 - Fra 1989: sammenlagt med Haderslev Statsseminarium
- 1789: Den store skolekommision
 - Fører frem til skoleloven af 1814

Skolelærere før 1814

- 1790: Blågård statsseminarium,
 - bred pædagogisk uddannelse
 - Senere: præstegårdsseminarieuddannelse
- 1794: Brahetrolleborg seminarium
 - Nedlagt 1826
- 1801-1816: 8 "Præstegårdsseminarier"

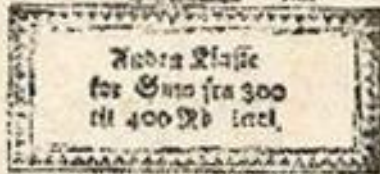
Kaldsbrev som sognedegn, 1812

No. 4.

Alm.
By og Lyde Skilling.

Betalt med 48 Skilling

Memorie

1812.

Ebbesen

Alm.
Pasmus Jensen
Pfarrer og Præst i Halborg Kirke,
samt Medlem af Kancelliet.

*Lijer med Høflighed: at den S. P. den Høyrind
Fæder til Huggesvogn Jern, og med det af Høyr
indom Herrens Mand og Kancelliet i København, som det
og anden af Candidatus Theologiae, og i Høyr
Kommens tid, som den af den Høyrind den
Herrens Mod, at your Høyrind den Høyrind og Høyrind
Høyrind den Høyrind den Høyrind Høyrind Høyrind,
Høyrind den Høyrind den Høyrind den Høyrind,
Høyrind den Høyrind den Høyrind den Høyrind,
Høyrind den Høyrind den Høyrind den Høyrind,
Høyrind den Høyrind den Høyrind den Høyrind,*

Kaldsbrev som sognedegn, 1812

- Pligter:

4, Skal han ifølge det Kongl: danske Kancellies Cirkulairskrivelse af 5te Maii 1810, underkaste sig de Forandringer i Henseende til Skoledistrict, Embeds-Indkomster og Pligter, som nærmere ved en allernaadigst ny Anordning om Skolevæsenet maatte vorde fastsadt.

Efter skoleloven af 1814

- 1818
 - Første seminarielov, 3-årig uddannelse
- 1857
 - Ny seminarielov, uvilje mod statsseminarierne
 - Privatister, friseminarier
 - Kvindeseminarier, fx Zahles seminarium
- 1867
 - Statsseminarierne fratages eksamensret, genindføres 1894
- 1876
 - Danmarks Lærerforening stiftes

Seminarier

- Tønder Statsseminarium
 - Oprindeligt landets ældste lærerskole
- Blaagaard Seminarium
 - Statsseminarium, oprettet 1790
 - Flyttet i 1808: Jonstrup Seminarium
 - Flyttet til Lyngby i 1955
 - 1992, sammenlagt med Blaagaard Seminarium
- Blaagaard Seminarium
 - Friseminarium, oprettet 1859

Kilder

- Skolevæsen
 - Indberetning om skolevæsenet før 1814
 - Skoleplan
 - Skoleberetning
 - Undervisningsplan
 - Gymnastikberetning
 - Statistiske oplysninger om skolelokaler og sundhedsforhold
 - Inventarliste
 - Bispens og provstens visitatser

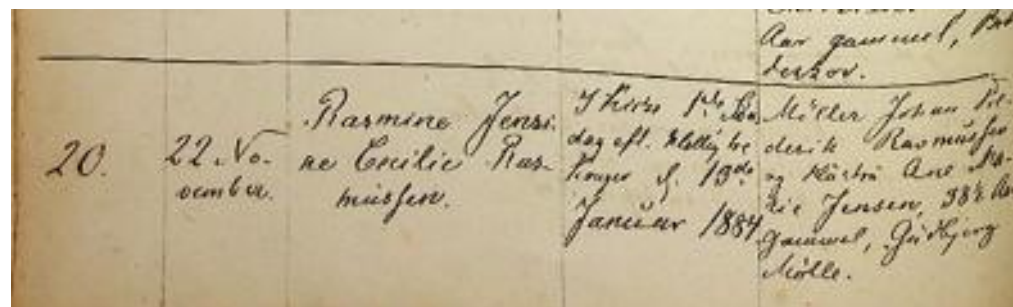

Kilder

- **Børn**
 - Dagbog for indbyrdes undervisning
 - Skolejournal, dagbog
 - Eksamensprotokol
- **Lærere**
 - Eksamensbeviser
 - Oplysningsskema for nyansatte lærere

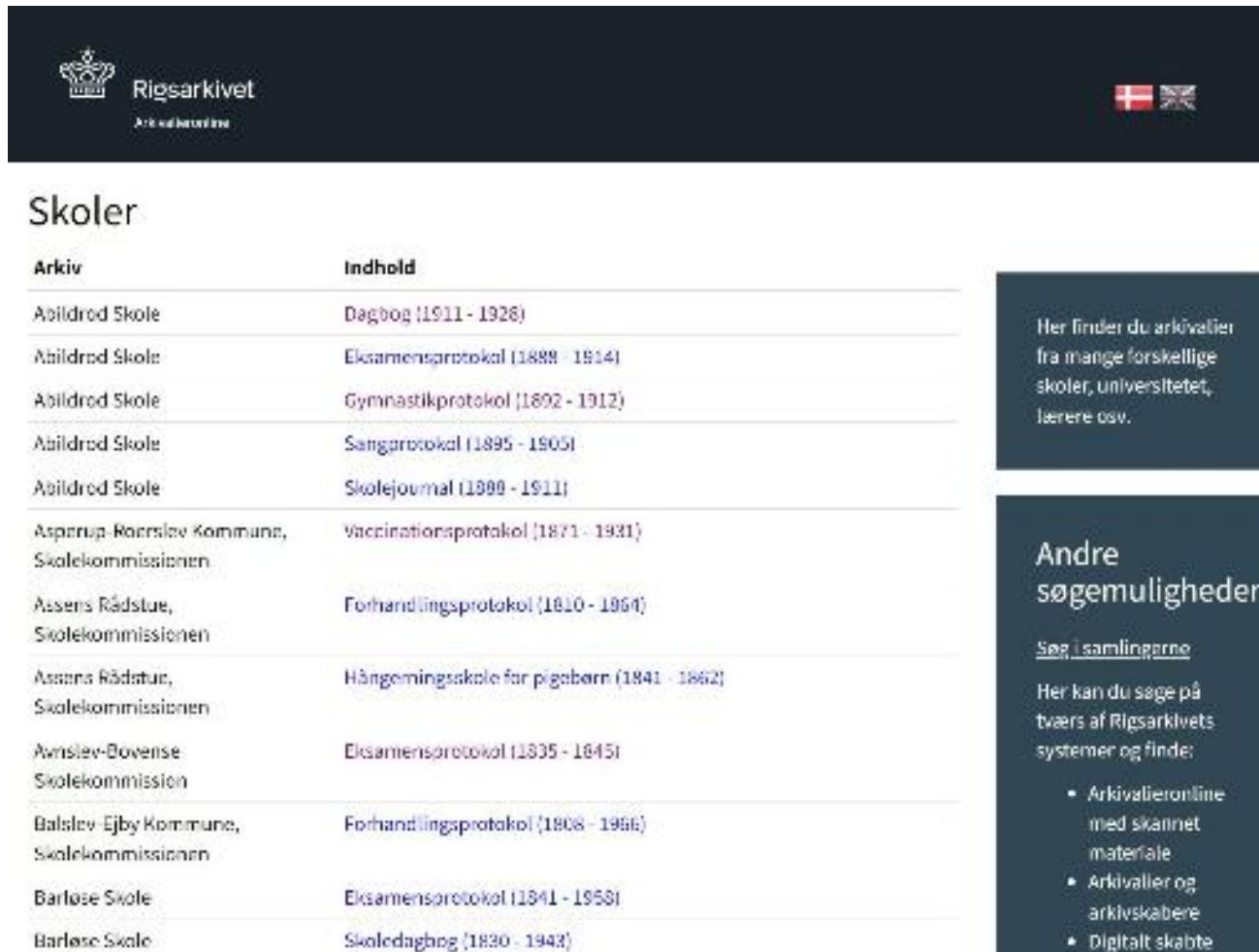
Eksempel: Rasmine fra Gudbjerg Vandmølle

- Rasmine Jensine
Cecilie Rasmussen
- Født i Gudbjerg Sogn på
Sydfyn den 22. nov. 1883
- Konfirmeret samme sted
den 17. april 1898

Skolearkiver i Rigsarkivet

- Arkivalieronline → Lokaladministrationen → **Skoler**

The screenshot shows the Rigsarkivet website interface. At the top left is the Rigsarkivet logo with the text 'Rigsarkivet Arkivalieronline'. To the right are the Danish and Norwegian flags. The main heading is 'Skoler'. Below it is a table with two columns: 'Arkiv' and 'Indhold'. The table lists various school archives with their respective contents and dates. To the right of the table are two dark blue boxes with white text. The top box says 'Her finder du arkivalier fra mange forskellige skoler, universiteter, lærere osv.' The bottom box is titled 'Andre søgemuligheder' and contains a link 'Søg i samlingerne' followed by the text 'Her kan du søge på tværs af Rigsarkivets systemer og finde:' and a bulleted list of search options: 'Arkivalieronline med skannet materiale', 'Arkivalier og arkivskabere', and 'Digitalt skabte'.

Arkiv	Indhold
Abildrod Skole	Dagbog (1911 - 1926)
Abildrod Skole	Eksamensprotokol (1888 - 1914)
Abildrod Skole	Gymnastikprotokol (1892 - 1912)
Abildrod Skole	Sangprotokol (1895 - 1905)
Abildrod Skole	Skolejournal (1898 - 1911)
Asperup Børslev Kommune, Skolekommissionen	Vaccinationsprotokol (1871 - 1931)
Assens Rådslæ, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1810 - 1864)
Assens Rådslæ, Skolekommissionen	Hångemingskole for pigebørn (1841 - 1862)
Avnslev-Bovense Skolekommission	Eksamensprotokol (1835 - 1845)
Balslev-Ejby Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1808 - 1866)
Barløse Skole	Eksamensprotokol (1841 - 1958)
Barløse Skole	Skoledagbog (1890 - 1943)

Her finder du arkivalier fra mange forskellige skoler, universiteter, lærere osv.

Andre søgemuligheder

[Søg i samlingerne](#)

Her kan du søge på tværs af Rigsarkivets systemer og finde:

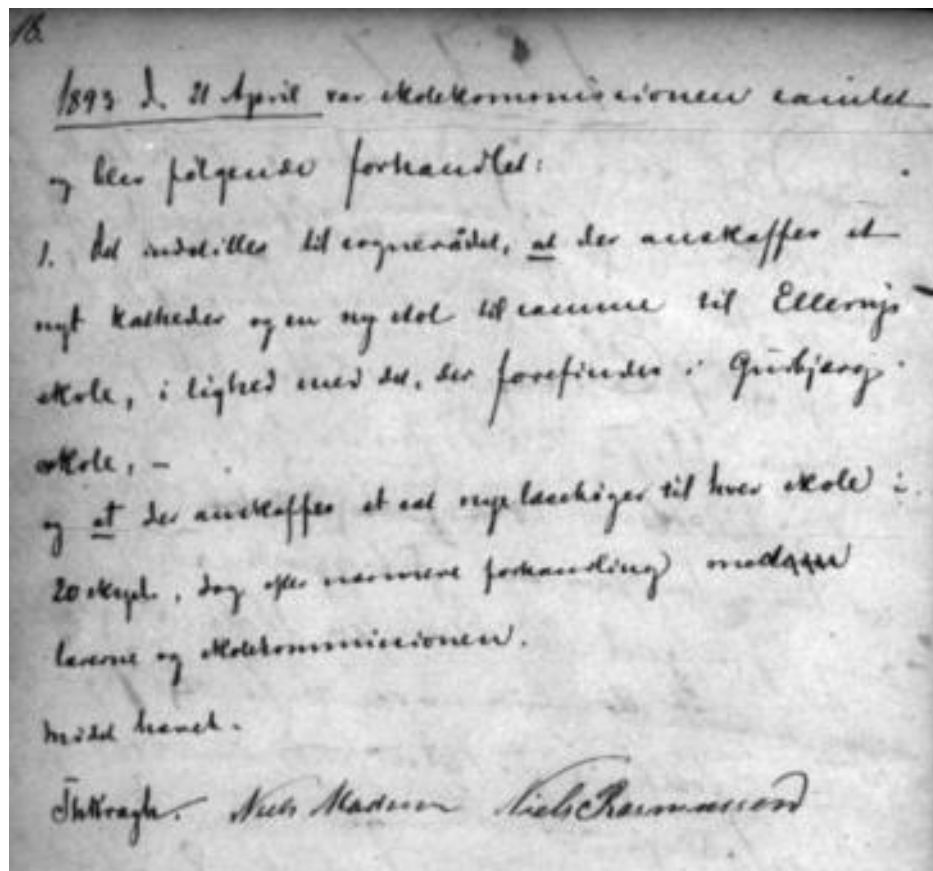
- Arkivalieronline med skannet materiale
- Arkivalier og arkivskabere
- Digitalt skabte

Gudbjerg Skole

Gudbjerg Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1868 - 1934)
Gudbjerg Skole	Dagbog (1879 - 1937)
Gudbjerg Skole	Eksamensprotokol (1865 - 1938)
Harritslev Skole	Dagbog for førstelæreren (1915 - 1926)
Harritslev Skole	Dagbog for lærerinden (1915 - 1926)
Harritslev Skole	Eksamensprotokol (1875 - 1924)
Harritslev Skole	Gymnastikprotokol (1892 - 1928)
Harritslev Skole	Karakterprotokol (1875 - 1944)
Harritslev Skole	Skolejournal (1885 - 1949)
Heden Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1892 - 1934)
Herlufsholm Skoles Gods	Register til skifteprotokol (1786 - 1812)
Herlufsholm Skoles Gods	Skifteprotokol (1719 - 1812)
Herringe Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1825 - 1973)

- Gudbjerg Kommune Skolekommissionen
- Forhandlingsprotokol 1868-1934
- Gudbjerg Skole
- Dagbog 1879-1908
- Eksamensprotokol 1865-1902

Skolekommisionens forhandlingsprotokol

1893 d. 21 April var skolekommisionens samling
og blev følgende forhandlet:
1. Det indstilles til sognerådet, at der anskaffes et
nytt kateder og en ny stol til samme til Ellerup
skole, i lighed med det, der forefindes i Gudbjerg
skole, -
og at der anskaffes et sæt nye læsebøger til hver skole i
20 ekpl., dog efter nærmere forhandling med
lærere og skolekommisionen.
Medt. hand.
Joh. Madsen Skolekommision

- 1893 d. 21 April ...
Det indstilles til sognerådet, at der anskaffes et nyt kateder og en ny stol til samme til Ellerup Skole i lighed med det, der forefindes i Gudbjerg Skole
- Og at der anskaffes et sæt nye læsebøger til hver skole i 20 ekpl.

Dagbog for Gudbjerg Skole 1893

Dagbog for

Børnens Navne.	Alder.	Maj 1893				Juni 1893				Juli 1893								
		Besømt 11		Besømt 19		Besømt 19		Besømt 19		Besømt 19		Besømt 19						
		Eg- den.	uden Grund	uden Grund	uden Grund	Eg- den.	uden Grund	uden Grund	uden Grund	Eg- den.	uden Grund	uden Grund	uden Grund					
Rasmine Rasmussen	6 1/2																	
Møller Rasmus Nielsen																		

Rasmine Rasmussen
Møller Rasmus Nielsen

menneske klasse.

August 1893				September 1893				Oktober 1893				Efterretning		Bemærkninger.				
Besømt 1.		Besømt 12		Besømt 15		Besømt 15		Besømt 15		Besømt 15		Dag.	Efterret.					
Eg- den.	uden Grund	Eg- den.	uden Grund	Eg- den.	uden Grund	Eg- den.	uden Grund	Eg- den.	uden Grund	Eg- den.	uden Grund							

Forsømt uden grund
den 7., 9. og 12. september 1893

Dagbog for Gudbjerg Skole 1893

Dagbog for

Børnenes Navne.	Alder.	Maj 1893				Juni 1893				Juli 1893						
		Besent 11		Besent 12		Besent 13		Besent 14		Besent 15		Besent 16				
		Eg-	sten	met	Wekt.	Eg-	sten	met	Wekt.	Eg-	sten	met	Wekt.			
ben.	Græs	Græs		ben.	Græs	Græs		ben.	Græs	Græs		ben.	Græs	Græs		
Rasmine Rasmussen	6 1/2															
Møller Rasmus Nielsen																

menneske klasse.

Septembert 1893				Septembert 1893				Oktober 1893				Efterfølgende		Husnr. / Bemærkninger.		
Besent 1.		Besent 2.		Besent 12		Besent 13		Besent 15		Besent 16		Dag.	Efterfølgende.			
Eg-	sten	met	Wekt.	Eg-	sten	met	Wekt.	Eg-	sten	met	Wekt.					
ben.	Græs	Græs		ben.	Græs	Græs		ben.	Græs	Græs						

Rasmine Rasmussen
Møller Rasmus Nielsen

Forsømt uden grund
den 7., 9. og 12. september 1893

Rasmines mor, Ane Marie Jensen
døde den 6. september 1893 og
blev begravet den 11. september

Rasmine i 1. klasse

Dagbog 1879-1896,

<https://arkivalieronline.rigsarkivet.dk/da/billedviser?epid=20118143#279495,54130250>

Opslag	Klasse	Tid	Rasmine er Nr.
168	1.	1890, maj-okt	15
169	1.	1890, nov-april	12
172	1.	1891, maj-okt	10
174	1.	1891, nov-april	7
177	1.	1892, maj-okt	4
180	1.	1892, nov-april	3
182	1.	1893, maj-okt	2

Rasmine i 2. klasse

Opslag	Klasse	Tid	Rasmine er Nr.
89	2.	1893, nov-april	15
93	2.	1894, maj-okt	14
101	2.	1894, nov-april	12
107	2.	1895, maj-okt	10
114	2.	1895, nov-april	10
Dagbog, 1896-1908, https://arkivalieronline.rigsarkivet.dk/da/billedviser?epid=20118143#279496,54130437			
5	2.	1896, maj-okt	6
12	2.	1896, nov-april	5
19	2.	1897, maj-okt	1

Eksamensprotokol for Gudbjerg Skole 1865-1902

opslag 61 af 80, 24. oktober 1893

Børns Klasse											Kvinders Klasse													
Karakterliste for Skoleaars 24. Oktober 1893											Karakterliste for Skoleaars 24. Oktober 1893													
Nr.	Børns Navne	Al.	Relig.	Lat.	Rechtsh.	Arithmet.	Algebra	Geogr.	Histor.	Andet	Br. og	Nr.	Børns Navne	Al.	Relig.	Lat.	Rechtsh.	Arithmet.	Algebra	Geogr.	Histor.	Andet	Br. og	
1	Lars Peter Larsen	13½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	1	Ludvig Kristian Larsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
2	Karsten Lauritsen & Karsten	13½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	2	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
3	Anders Lauritsen	13½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	3	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
4	Sids Peter Larsen	13	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	4	Carl Nielsen Børst	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
5	Anders Larsen	12½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	5	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
6	Lars Peter Larsen	12½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	6	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
7	Sids Peter Larsen	12½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	7	Carsten Lauritsen	7½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
8	Peter Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	8	Karsten Lauritsen	7½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
9	Lars Peter Larsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	9	Lars Peter Larsen	7½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
10	Sids Peter Larsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	10	Karsten Lauritsen	6½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
11	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	1	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
12	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	2	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
13	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	3	Anders Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
14	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	4	Karsten Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
15	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	5	Anders Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
16	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	6	Sids Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
17	Sids Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	7	Carl Nielsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
1	Margaret Mathilde Nielsen	15½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	8	Margaret Mathilde Nielsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
2	Karsten Lauritsen	15½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	9	Anders Lauritsen	9½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
3	Karsten Lauritsen	12½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	10	Karsten Lauritsen	6½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
4	Karsten Lauritsen	12½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	11	Karsten Lauritsen	6½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
5	Karsten Lauritsen	12½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	12	Karsten Lauritsen	7½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
6	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	13	Karsten Lauritsen	7	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
7	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	14	Margaret Mathilde Nielsen	7½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny
8	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny													
9	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny													
10	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny													
11	Karsten Lauritsen	11½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny													
12	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny													
13	Karsten Lauritsen	10½	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny	ny													

Eksamensprotokol for Gudbjerg Skole 24. oktober 1893

Skole Klasse
Karakteristik over Skolens d. 24 Oktober 1893.

Nr	Navn	Alder	Læsning	Bibelhistorie	Skrivning	Regning	Geografi	Flid	Forhold
1	Karl Vilhelm Larsen	10 1/2	mg		mg				
2	Hans Jensen Amundsen	9 1/2	g		g				
3	Rasmus Larsen	9 1/2	mg		g				
4	Carl Nielsen Boeser	9 1/2	g		g				
5	Hans Jensen	8 1/2	mg		g				
6	Rasmus Rasmussen	9 1/2	g		g				
7	Sørensen Boeser Larsen	7 1/2	g		g				
8	Rasmus Nielsen	7 1/2	g		g				
9	Hans Boeser Larsen	7 1/2	g		g				
10	Hans Christian Larsen	6 1/2	mg						
1	Rasmus Boeser Rasmussen	9 1/2	mg		mg				
2	Rasmus Rasmussen	9 1/2	mg		g				
3	Hans Christian Christian	10 1/2			g				

Skole Klasse
Karakteristik over Skolens d. 24 Oktober 1893.

Nr	Navn	Alder	Læsning	Bibelhistorie	Skrivning	Regning	Geografi	Flid	Forhold

- Læsning
- Bibelhistorie
- Skrivning
- Regning
- Geografi
- Flid
- Forhold

Rasmine Rasmussen 9 11/12 mg g ...

Skoler

Find oplysninger om elever på de københavnske skoler. Det varierer fra skole til skole, hvilke år, der er materiale fra.

Holsteinsgades Skole, 1908. Farvelagt pennetegning af Osvald Rosendahl Langballe, Københavns Stadsarkivs kort- og tegningssamling

Københavnske skoleprotokoller 1753-1937

Skoleprotokoller indeholder oplysninger om elever i de københavnske skoler fra 1753 og frem til 1937. Det varierer fra skole til skole, hvilke år, der er materiale fra.

Trykte kilder

- Dansk Skolestat, 4 bind, 1933-1934
- <http://bogen.salldata.dk/data/Dansk%20Skolestat/>
- Trøst-Hansens sognekort, 1917-?
- <https://skolehistorie.au.dk/samlinger/sognekort>
- Meddelelser angaaende de højere Almenskoler i Danmark, årlige udgaver fra 190? til 195?

Dansk Skolestat

790

DANSK SKOLE-STAT

THISE NORDRE SKOLE.

Nielsen, Knud Gustav, Enelærer; f. 16. Sept. 1895 i Svindbæk, Vejle Amt; Søn af Lærer Morten N. og Hustru Ane Margrethe, f. Jensen; gift 21. Febr. 1926 m. Jensine Margrethe, f. Sørensen, f. 18. Marts 1899 i Dronninglund. Ranum Sem. 1924; 1. Maj 1926 Andenlærer Thise Byskole; 1. April 1927 Enelærer Thise nordre Skole.

VRENSTED ØSTRE SKOLE, OPFØRT 1893.

Jensen, Anton Marius, Førstelærer; f. 25. Jan. 1875 i Mou; Søn af Landmand Christen J. og Hustru Else Kirstine, f. Nielsen; gift 12. Maj 1899 m. Harriet, f. Jansen, f. 10. Nov. 1877 i N. Saltum. Ranum Sem. 1895; Kursus i flere Fag; Feriekursus; Seminariets Musikuddannelse; 1895 Hjælpeleærer i Haurulev; 1897 Lærer i Brønderslev; 1. April 1899 Lærer i Hellum; 1. Jan. 1903 Førstelærer Vrensted Byskole; Medl. af Menighedsraadet i ca. 20 Aar; Medl. af Vægeraadet; Hovedkredsformand for Vestvendsskole Ungdomsforeninger i ca. 20 Aar; har været i Overbestyrelsen for »De danske Ungdomsforeninger« i ca. 5 Aar; har stiftet Vrensted Ungdomsforening og samtidig ordnet Sammenslut-

Brøchner-Hansen, Hans, Førstelærer; f. 6. Okt. 1890 i Jelling Sogn; Søn af Murer Niels H. og Hustru Maren, f. Jessen; gift 14. Nov. 1925 m. Else, f. Jensen, f. 25. Okt. 1903 i Vrensted. Hjørring Sem. 1914; Kursus i Gymnastik; forsk. Kursus; Vikar i Visse, Nøholm, Annerup m. fl. Steder; 1. Marts 1924 Førstelærer Vrensted østre Skole; Medl. af Bestyrelsen og Kasserer i Lærerkredsen; Formand for Kirkeligt Samfund; Kommunerevisor m. m.

Trøst-Hansens sognekort

3021

Litteratur

DANSK SKOLEHISTORIE

Da læreren holdt skole

Tiden før 1780

Charlotte Appel og
Morten Fink-Jensen

1

DANSK SKOLEHISTORIE

Da skolen tog form

1780-1850

Christian Larsen, Erik Nørr
og Pernille Sonne

2

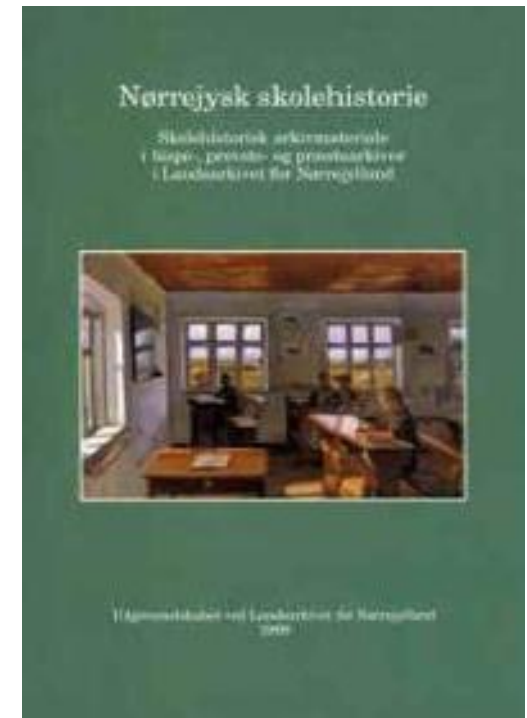
3

Anne-Katrine Gjerløff,
Anette Faye-Jacobsen, Ellen Nørgaard
og Christian Yfesen

4

Nørrejysk skolehistorie

”Med registreringen af det skolehistoriske materiale i bispe-, provste- og præstearkiverne giver registraturen en nyttig indgang til et omfattende, for skolehistorien centralt materiale, der er spredt rundt i en lang række, til dels store arkiver.”

Registraturer

- Nørrejysk skolehistorie. Skolehistorisk arkivmateriale i bispe- provste- og præstearkiver i Landsarkivet for Nørrejylland, Aage Bonde og Ole Degn, 1999.
- Oversigt over skolehistorisk materiale i Landsarkivet for Sjælland m.m. 1971.
 1. De gejstlige arkiver
 2. De verdslige arkiver

OVERSIGT OVER
SKOLEHISTORISK MATERIALE

I

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND M. M.

1. BIND

DE GEJSTLIGE ARKIVER

Foreløbige arkivregistraturer
udgivet af
Landsarkivet for Sjælland m. m.
og
Institut for Dansk Skolehistorie

OVERSIGT OVER
SKOLEHISTORISK MATERIALE

I

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND M. M.

2. BIND

DE VERDSLIGE ARKIVER

Med tillæg omfattende både
gejstlige og verdslige arkiver

Foreløbige arkivregistraturer
udgivet af
Landsarkivet for Sjælland m. m.
og
Institut for Dansk Skolehistorie

Næsby i Præstø amt

Næsby sognekald

(nr.516., jfr. desuden s.90)

3304-11.	1858-1940.	Dagbøger for Næsby skole	8 bd.
		<u>Nemlig:</u>	
		1858-66 1 bd.	1862-76 1 bd.
		1877-83 1 bd.	1883-91 1 bd.
		1891-1900 1 bd.	1900-10 1 bd.
		1910-31 1 bd.	1932-40 1 bd.
3312.	1830-34, 1868.	Navnebøger for Næsby skole	1 pk.
		<u>Indhold:</u>	
		1830-34, Navnebog for Næsby skoles nederste klasse ved indbyrdes undervisning	1 bd.
		1868, Navnebog for Næsby skole	1 læg
3313.	1849-58.	Protokol for indbyrdes undervisning	1 bd.
		<u>Anm.:</u> Heri også fortegnelse over højtidsoffer.	
3314.	1852-62.	Karakterprotokol for Næsby skole	1 bd.
3315.	1892-1910.	Gymnastikprotokol for Næsby skole	1 bd.
3316.	1900-06.	Sangprotokol for Næsby skole	1 bd.
3317.	1922-30.	Eksempelprotokol for Næsby skole	1 bd.

Søg i bibliografien

Bibliografier

Dansk Uddannelseshistorisk Bibliografi 1948-2021

Christian Larsen

Bibliografier efter årgang

Dansk uddannelseshistorisk Årsbibliografi

Ved Christian Larsen

Dansk uddannelseshistorisk Årsbibliografi

Ved Christian Larsen

Dansk uddannelseshistorisk Årsbibliografi

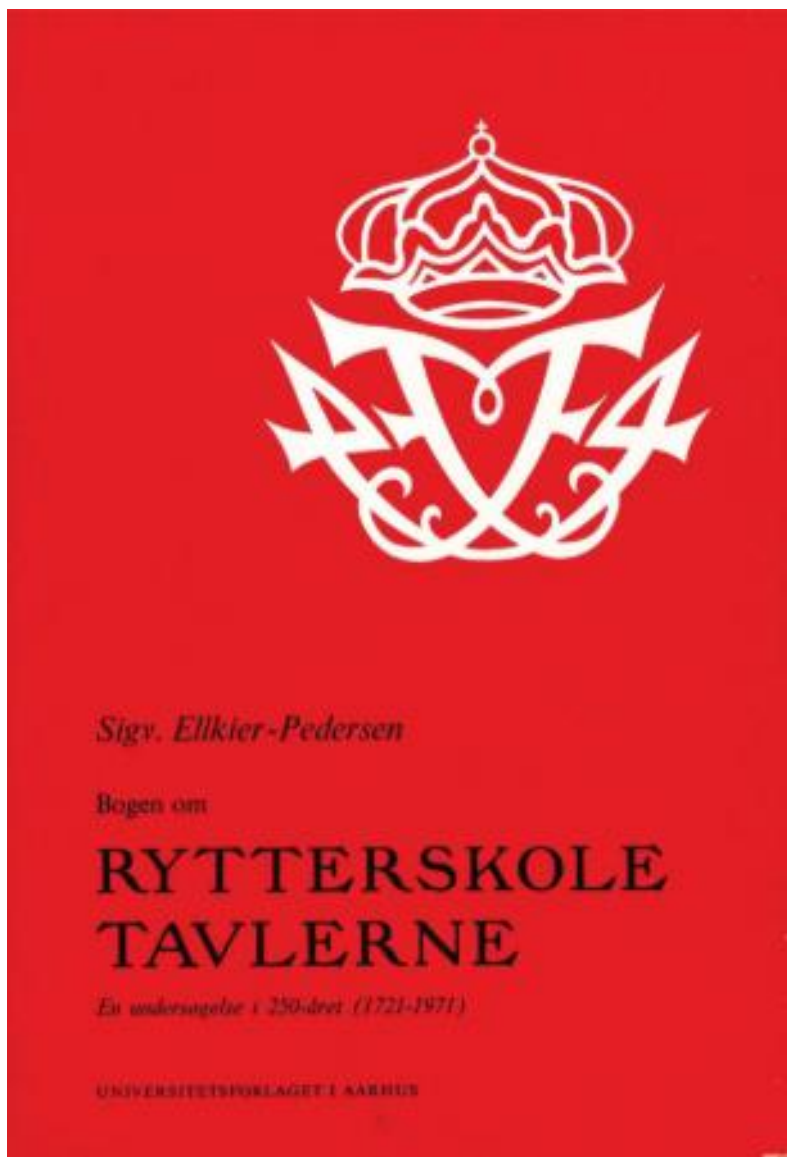
Ved Christian Larsen

Dansk Uddannelseshistorisk Årsbibliografi 2018

Ved Christian Larsen

Dansk Uddannelseshistorisk Bibliografi 1948-2021

Bogen om Rytterskoletavlerne

Hjemmesider: skolehistorie

- Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie
 - <https://uddannelseshistorie.dk>
- Aarhus Universitet: Skolehistorie
 - <https://skolehistorie.au.dk>
- Danskernes Historie Online: Skolehistorie
 - <https://slaegtsbibliotek.dk/skolehistorie>
 - <https://slaegtsbibliotek.dk/samlinger/skolehistorie>
- Det Kgl. Bibliotek: Skolehistorie
 - <https://www.kb.dk/find-materiale/tjenester/skolehistorie>

- Forside
- Aktuelt
- Årbogen
- Publikationer
- Selskabet
- Links
- Kontakt

Velkommen

Uddannelse er et samfunds livsnerve i globaliseringens tidsalder!

Store samfundsressourcer sættes ind på at udvikle uddannelsessystemet forhold til samfundets skiftende behov for uddannede mennesker. Udviklingen går utroligt stærkt i disse år. Blandt politikere og uddannelsesfolk er perspektivet fremadrettet.

De historiske erfaringer med uddannelsesspørgsmål inddrages sjældent i den aktuelle debat, og der tildeles kun knappe ressourcer til egentlig uddannelses- og skolehistorisk forskning.

Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie forsøger gennem forskning

Søg på sitet og i artikler...

Bliv medlem!

Bliv medlem af
Uddannelseshistorisk selskab.

[Læs mere](#)

Køb

Et kønt fag - digital udstilling om pigernes entré i fysikfaget

Velkommen til Skolehistorie

Skolehistorie er et digitalt museum – en platform for en række skolehistoriske samlinger, skolens fortællinger, faglige netværk og et skolehistorisk forskningsmiljø.

Her kan du blandt andet dykke ned i vores store samling af digitaliserede anskuelsesbilleder, læse artikler om skolens historie eller tage en virtuel tur rundt i vores digitale udstilling. Vi har også en stor samling af undervisningsmaterialer til grundskolebrug. Materialerne er fleksible og kan tilpasses enkelttimer eller længere forløb, og de kan bruges til alle klassetrin.

Undervisningsmaterialer

Her finder du en række undervisningsforløb til alle klassetrin i grundskolen. Materialerne er fleksible og kan tilpasses enkelttimer eller længere forløb. Med afsæt i skolens historiske udvikling kan materialet igangsætte dialog, refleksion og indsigt i den skole og det skoleliv vi sammen fremadrettet har mulighed for at skabe.

Genveje

Anskuelsesbilleder

Skolehistoriske fotografier

Sognekort

Skolens genstande

Skolelove

Historisk Pædagogisk Studiesamling

Skolehistorien i Danmark

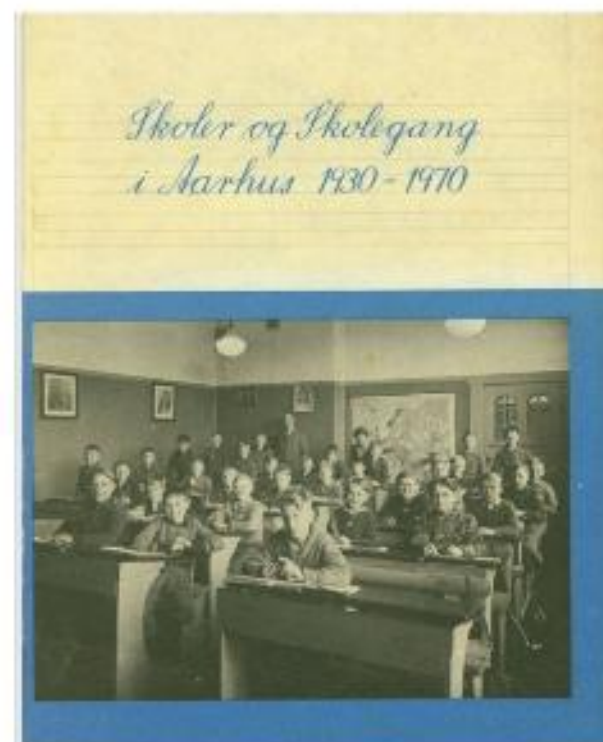
Skolehistorie fra latinskoler, rytterskoler og katedralskoler til gymnasier og folkeskoler

Tryk her for en samlet liste

Der er ved Slægtsforskernes Bibliotek et omfattende materiale online om dansk skolehistorie. Ved at trykke på kassen foroven til højre kommer der en komplet liste over de mange online titler.

Her er et lille udvalg af de titler, der handler om skolehistorien:

- [Latinskoler](#)
- [Friskoler](#)
- [Universitet](#)
- [Almenskoler](#)
- [Skoler i Odense](#)
- [Skoler i Viborg](#)
- [Skoler i Roskilde](#)
- [Sorø](#)
- [Jonstrup Seminarium](#)

< [Find materiale](#)

[Guides](#)

[Tjenester](#)

[Bibliotekssystem](#)

[Danmark set fra luften](#)

[Mediestream](#)

[Digitale samlinger](#)

[Tidsskrift.dk](#)

[Tekster](#)

[Skolehistorie](#)

[Digitale årbøger](#)

[Danmarks Breve](#)

[Dansk lyd](#)

[LOAR](#)

[API](#)

[Samlinger](#)

Skolehistorie

Tag et nærmere kig på skolehistorisk materiale som for eksempel anskuelsestavler, fotos, sognekort og undervisningsmaterialer igennem tiderne.

Foto: Jonals Co.

Skolehistoriske samlinger

De skolehistoriske samlinger består af et udvalg af digitaliserede og affotograferede genstande og arkivalier fra det tidligere Dansk Skolemuseum og fra samlinger fra AU Library, Emdrup.

Søg i skolehistorisk materiale:

- [Anskuelsestavler](#)
- [Skolehistorisk fotosamling](#)
- [Trøst Hansens Sognekort](#)
- [Skolens genstande](#)
- [Skolelove](#)
- [Historisk Pædagogisk Studiesamling](#)

Hjemmesider: skolehistorie

- **danmarkshistorien.dk**
 - <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/skoler-og-undervisning-foer-1814>
 - <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/skole-og-undervisning-1814-2014>
 - <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/hoejere-bondeskoeler-1842-1864>

Artikel

Skoler og undervisning før 1814

I almindelighed opfattes skoleloven af 29. juli 1814 som den første almindelige skolelov i Danmark. Det er dog langt fra tilfældet. Ved den lutherske reformation af den danske kirke i 1536 blev der lagt vægt på, at det enkelte menneske selv skulle kunne tilegne sig kristendommen. Det skulle ske gennem læsning af Bibelen på modersmålet. Dermed blev evnen til at læse en vigtig forudsætning for menneskets salighedssag. Det blev pålagt degnen ved alle sognekirker landet over at påtage sig oplæring af børn og unge ved siden af de øvrige praktiske opgaver ved gudstjenesten. Denne reformatoriske sammenkædning af undervisning og kristendom har haft afgørende betydning for undervisning og skolevæsen i Danmark. Det medførte først og fremmest, at både piger og drenge skulle lære at læse.

Købstæderne

I stort set alle købstæder havde kirken i 1500-tallet indrettet en latinskole, hvor undervisningen for de yngste elever foregik på dansk, mens latin ellers var undervisningssproget. Disse latinskoler var af forskelligt niveau og med et skiftende antal klasser eller lektier. Desuden havde købstadsstyrelserne indrettet danske skoler, hvor sproget hele vejen igennem var dansk. Her blev der undervist i læsning af danske tekster. Eller der eksisterede skrive- og regneskoler, hvor fagene var skrivning og regning. Med fattigforordningen af 1708 blev undervisningen i disse danske skoler gjort gratis for alle fattige børn.

Pietisme

Den omtalte sammenkædning af kristendom og skoleundervisning havde også den effekt, at hver fromhedsbølge i Danmark førte til en intensivering af undervisningssystemet. Pietismen omkring 1700 havde en særlig tyngde i kongehuset, hvilket resulterede i oprettelse af de såkaldte prinsesseskoler i 1701 og rytterskolerne i 1720. De gjaldt fiesternes børn på kongehusets jordejendomme og blev på flere områder forbillede for skolelovene af 23. januar 1739 og 29. april 1740 for hele landet.

Relateret indhold

Temaer

- [Skolelovgivningen i Danmark efter 1521](#)
- [Den lutherske kulturarv i Danmark, ca. 1536-1708](#)

Artikler

- [Christian 6., 1699-1746](#)
- [Skole og undervisning efter 1814](#)
- [Hans Adolph Brorson, 1694-1764](#)
- [Christian 2.s danske oversættelse af Det Nye Testamente, 1524](#)
- [Reformationen og videnskabens verden](#)
- [Den lutherske ortodoksi i skole og hjem i 1600- og 1700-tallet](#)
- [Den lutherske reformation og bogtrykket, ca. 1536-1660](#)
- [Johannes Bugenhagen, 1485-1558](#)
- [Oprettelsen af Universitetet i Oslo, 1811](#)

Kilder

- [Kirkeordinansen, 14. juni 1539](#)

Om artiklen

Forfatter(e)

[Birgit Løgstrup](#)

Tidsafgrænsning

1536 -1814

Mediotype

[Tekst](#)

Sidst redigeret

25. august 2011

Sprog

Dansk

Litteratur

Appel, Charlotte: Læsning og bogmarked i 1600-tallets Danmark. Bd. 1 (2002).

Appel, Charlotte og Morten Fint-Jensen: Da læreren holdt skole, tiden før 1780. Dansk skolehistorie bd. 1 (red. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith), Aarhus Universitetsforlag (2013).

Larsen, Christian; Erik Nørr og Pernille Sonne: Da skolen tog form 1780-1850. Dansk skolehistorie bd. 2 (red. Charlotte Appel og Ning de Coninck-Smith), Aarhus Universitetsforlag (2013).

Larsen, Joakim: Bidrag til den danske skoles historie. Bd. 1, 1536-1784 (1916).

Hjemmesider: skolearkivalier

- Københavns Stadsarkivs skoleprotokoller
- <https://kbharkiv.dk/brug-samlingerne/kilder-paa-nettet/boern-og-unge/skoler/>
- Danish Family Search, søgning i skoleprotokoller
- <https://www.danishfamilysearch.dk/search/>
- Skolehistoriske Arkivalier i Rigsarkivet, arkivregistratur
- https://bibliotek.slaegt.dk/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=24391&query_desc=kw%2Cwrdl%3A%20skolehistoriske
- Rigsarkivet: skoler
- <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/other/other-collection/66>

Private hjemmesider

- Dansk skolehistorie i 1700-tallet, især landsbyskolerne
 - <http://thorshoj.dk>
- wadschier.dk → Kilder, Søg arkivalie
 - <https://www.wadschier.dk/arkivalie>
 - Arkivnavn: skole*
- hammerum-herred.dk → Borris Seminarium
 - https://hammerum-herred.dk/viewpage.php?page_id=102
- Skolehistorier
 - <http://skolehistorier.dk>

Velkommen til min hjemmeside

Finn Thorshøj

Udvalg menu til 42 af webstedets 'specialsider' især om dansk skolehistorie i 1700-tallet

Menu og oversigt over webstedets i alt ca. 60 'specialsider'

Om Frederik IV's rytterskoler 1721

Alfabetisk oversigt over alle 241 skoler

Dansk skolehistorie i 1700-tallet med særlig vægt på landsbyskolerne

Dette websted er et 'arbejdende værksted', som blev påbegyndt for snart tre årtier siden, men stadig er under udvikling. I årenes løb har webstedet imidlertid udviklet sig til at være det mest omfattende websted om dansk skolehistorie især i 1700-tallet, hvor hovedvægten dog især er lagt på udviklingen af landsbyskolerne i perioden inden vedtagelsen af skolelovene af 1814. Udgangspunktet var oprindelig beskrivelser af Danmarks ældste bevarede landsbyskoler bl.a. 'Rasmus Svendsens Skole' i Faxe fra omkring 1644 og 'Prins Carls Skole' fra 1719 i Store Torøje mellem Faxe og Store Heddinge på Stevns, men det blev ret hurtigt Frederik IV's 'Kongelige Skoler', som efter afslutningen af den tyve år lange "Store Nordiske Krig" blev opført i de tolv nyoprettede rytterdistrikter i perioden mellem 1721 / 1722 og 1727, og som i dag bedre er kendt som 'rytterskolerne', der nu udgør den mest omfattende del af webstedet. Det har imidlertid også været magtpåliggende at sætte beskrivelsen af hver enkelt af disse i alt 241 rytterskoler ind i en samfundsmæssig, historisk sammenhæng, så webstedet efterhånden omfatter omkring 60 'specialsider' bl.a. om degneundervisningen i kirkerne af især almuenes børn siden reformationen i 1536, udbredelsen af 'Luthers lille Katekismus', de ældste egentlige landsbyskoler. Desuden har webstedet artikler om pietismen og kongehusets rolle i forbindelse med oprettelsen af skolerne både af Frederik IV og hans søskende, prins Carl og prinsesse Sophie Hedevig, de såkaldte prinse- og prinsesseskoler. Samtidig omtales dagliglivet for befolkningen både i landdistrikterne og i købstæderne og de betydelige ændringer af samfundet, som fandt sted i løbet af århundredet, samt gennemgang af pengevæsenet, forklaring af ord og begreber, gengivelse af en række skolelove og bekendtgørelser inden skolelovene af 1814, litteraturhenvisning og meget, meget andet. Det udvalg på 42 af disse 'specialsider', som herunder kan vælges ved enten at klikke på billederne eller de tilhørende grønne knapper under de enkelte billeder og beskrivelserne af indholdet, giver derfor kun adgang til en del af alle de behandlede emner. Ønskes en samlet oversigt over samtlige 'specialsider', anbefales det derfor at vælge 'Oversigten over webstedet' i anden række i nedenstående skema. I omtalerne af de enkelte rytterskoler, som løbende bliver revideret og udvidet med nye oplysninger m.m., findes desuden en del litteraturhenvisninger og links til en række relevante websteder på Internettet, som er af særlig interesse for den pågældende rytterskole. Vær opmærksom på, at enkelte af 'specialsiderne' samt beskrivelserne af nogle få skoler stadig er under

Bruger:

Kodeord:

Nyhedsbrev Send mail Ja, tak!

Generel søgevejledning

Benytt wildcards/jokertegn i søgningen, hvor "*" erstatter et tegn, mens "%" erstatter et eller flere.

F.eks. vil en søgning på "Skarum%", finde Ørum, Duchholm-Ørum-Vestergade mv., mens en søgning på "%borg" finder Skanderborg, Viborg mv.

Statistik

Antal affotograferede opslag: 592.888

Antal affotograferede arkivalier: 3.292

Antal indtastede arkivalier: 109

Antal affotograferede bøger: 43

Kildeindtastning via hjemmesiden

For at lette søgningen i arkivalier, bøger mv. er det muligt at lave afskrifter af en række materialer direkte via hjemmesiden. Selvfølgelig indtastningen sker, og hvorefter det indtastede straks er tilgængeligt for søgning for alle sidens besøgende. Der kommer løbende nye projekter til - læs mere om de aktuelle projekter.

Søg arkivalie

Der kan søges i en stor mængde affotograferede arkivalier fra lokalarkiverne, landsarkiverne og Rigsarkivet. Disse er ordnet efter hvor arkivalierne fysisk opbevares, dvs. arkivalier for Jylland i nogle tilfælde opbevares på Rigsarkivet. Opbygningen på en titel for et arkivalier er Skive (arkivnavn) byfoged (arkivtype) skifteprotokol (arkiværlig) 1749-1790 (periode) (B-43 - 232) (arkivsignatur bestående af arkivnummer - løbenummer) som fysisk befinder sig på Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg (LAV).

Når der skrives i Arkivnavn kommer der forslag med specifikke arkivalier som kan vælges direkte. Jokertegn/wildcards kan benyttes - se vejledning til venstre. Ønsker man en oversigt over arkivalier udfyldes to felter, f.eks. byfoged og Landsarkivet for Fyn eller %arum% og amt.

På oversigtssiderne vil der være link til afskrifter af kilderne enten her på siden eller andet sted på nettet.

Se [grundigere vejledning](#) for uddybende beskrivelse.

Søg arkivalie

Arkivnavn:	<input type="text"/>
Arkivtype:	alle <input type="button" value="v"/>
Arkiv:	alle <input type="button" value="v"/>
<input type="button" value="Søg"/> <input type="button" value="Stop"/>	

Navigation

Gæster

- Forside
- Kirkebøger
- Batch-Numre
- Andre nævnelser
- Skifter
- Tingbøger
- Fast ejendom
- Løgsdrukker
- Familiestof
- FS / AO / Wiberg
- Kommunalstof
- Andre kopier
- Slægtstavler
- Borris Seminarium
- Andre afskrifter
- Skat
- Artikler
- Fotoalbum
- Gravsten
- Links
- Bøger
- Søg
- Søg i debatforum

Borris Seminarium

Borris seminarium

Afskrifter v. Herdis Kjølhede

- Arkiv nr. C 642 A - 1.
Borris Seminariums oprettelse 1806. Regler for seminariets indretning, undervisning og diverse regler
Borris_C-642a-1_1806-1808_Kopibog.pdf - 75 KiloByte
- Arkiv nr. C 642 A - 2.
Borris Seminariums protokol 1809 - 1814
Borris_C-642a-2_1809-1814_Kopibog.pdf - 638 KiloByte
- Arkiv nr. C 642 A - 3.
Borris Seminariums protokol 1814 - 1826
Borris_C-642a-3_1814-1826_Kopibog.pdf - 35 KiloByte
- Arkiv nr. C 642 A - 5.
Borris Seminarium Dimmitterede 1808 - 1825
Borris_C-642a-5_1808-1825_Dimmitterede.pdf - 49 KiloByte *(ny)*
- Arkiv nr. C 642 A - 8.
Provst og seminarieførstander Ludvig Krørup 1820: Kort Udsigt over Seminariets Historie
Borris_C-642a-8_Historie.pdf - 35 KiloByte

Dette website bruger cookies for at give dig den bedste oplevelse [Læs Mere](#)

OK

Oversigt over bevarede arkivalier	C-642a-00	25 jan 2008	1 sider
Borris seminarium protokol 1806 - 1809	C-642a-01	25 jan 2008	49 sider
Borris seminarium protokol 1809 - 1814	C-642a-02	25 jan 2008	63 sider
Borris seminarium protokol 1814 - 1825	C-642a-03	25 jan 2008	63 sider
Borris seminarium protokol over eleverne 1806- 1815	C-642a-04	25 jan 2008	64 sider
Borris seminarium dimmitterede elever 1808- 1826	C-642a-05	25 jan 2008	116 sider

Tak for opmærksomheden!

2 10

So Si Aal

o-le, mal en laas,
en maa-me,
So aal.